

گفتگوی داریوش فروهر - ۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۲

با گزارشگر صدای آمریکا پیرامون نمایش انتخابات رئیس‌جمهوری

عصر روز چهارشنبه، بیست و دوم اردیبهشت ماه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و دو، گزارشگر بخش فارسی صدای آمریکا از واشنگتن با داریوش فروهر به‌وسیله‌ی تلفن مصاحبه‌ای انجام داد که متن آن در برنامه‌ی شبانگهی این رادیو به شرح زیر پخش گردید.

گزارشگر: آقای داریوش فروهر، حزب ملت ایران در اعلامیه‌های قبلی خود انتخابات را تحریم کرد و از مردم خواست در این انتخابات، که نوعی «کار نمایشی» توصیف شده، شرکت نکنند. فکر می‌کنید که مردم تا چه حد به این ندای مخالفین و ندای حزب ملت ایران برای عدم شرکت در انتخابات پاسخ خواهند داد؟

داریوش فروهر: من امیدوارم که مردم در فضای اختناق‌آمیزی که سراسر ایران را فراگرفته و خطرهایی که از همه سو ایران را تهدید می‌کند و سیه‌روزی‌ای که دارند و همه زاینده‌ی ندانم‌کاری‌های دست‌اندرکاران بوده و کارنامه‌ی سیاهی که دولت کنونی در چهار سال زمامداری گذشته داشته است، توجه خواهند داشت که جای هیچ‌گونه سهم‌گیری در این انتخابات نمایشی نیست. فضای ایران فضائی که در آن انتخابات آزاد انجام بگیرد نیست. مردم ایران در بدترین وضع به‌سر می‌برند و در نخستین گام باید کوشش کنند که این انتخابات را رسوا بدارند؛ و طبیعی است که کمترین کاری که می‌توانند انجام دهند کنار گرفتن از این نمایش است.

گزارشگر: آقای فروهر، بدون توجه به اینکه چه کسی در انتخابات شرکت کند، یعنی رأی بدهد یا ندهد، ما با پنج نفر روبه‌رو هستیم که صلاحیتشان تأیید شده برای انتخابات ریاست جمهوری. فکر می‌کنید که واقعاً از این پنج نفر، که صلاحیتشان تأیید شده، کسی می‌تواند غیر از آقای رفسنجانی در این مبارزه پیروز شود؟

داریوش فروهر: نخست اینکه این سخن از پنج نفر به میان آوردن در حقیقت از آشفته‌کاری‌هایی بود که در جریان رخ داد؛ برای اینکه رسانه‌های همگانی در روز شنبه خبر دادند که پنج نفر را شورای نگهبان صلاحیتشان را تشخیص داده، فردای آن روز، یعنی روز یکشنبه، روابط عمومی آن نهاد خبر داد که نخیر، چنین تصمیمی نبوده و، بعد از بررسی لازم، تمام کسانی که صلاحیتشان تشخیص داده شود یکجا اعلام خواهد شد؛ و هنوز، که شش روز در حقیقت از پایان نام‌نویسی گذشته است، شورای نگهبان به‌طور رسمی تشخیص صلاحیت نامزدها را نداده. همین جا جا دارد یادآوری کنم که، اگر قانون اساسی حق نظارت به شورای نگهبان داده است، به هیچ‌وجه این به معنای تشخیص صلاحیت نامزدها نیست. این یک اختیار نابجا و خلاف روح قانون اساسی است که آن‌ها به خودشان داده‌اند. میزان در حقیقت باید رأی ملت باشد که چه کسی حق دارد بر کرسی زمامداری بنشیند، نه اینکه چند تن بنشینند و برایش صلاحیت تشخیص دهند. اما بخش دیگر سخنانتان: در میان این نام‌هایی که اعلام شد و پس گرفته شد، همه از نزدیکان رئیس‌جمهور هستند و هیچ‌کدام هم‌اورد ایشان شناخته نمی‌شوند. این در حقیقت یک سبقت‌جویی یک نفره هست که ما در پیش داریم. به همین دلیل هم، کوشش سردمداران جمهوری اسلامی و همه‌ی توصیه‌سردمداران جمهوری اسلامی این است که مردم را بیشتر به صحنه بکشند و، با توجه به کارنامه‌ی

سیاهی که این دولت داشته، هر ملت‌گرا و هر آزادی‌خواهی هم باید کوشش کند تا مردم کمتر در این صحنه‌آرایی شرکت کنند.

گزارشگر: آقای فروهر، برنامه‌ی کار حزب ملت ایران چه هست و حزب ملت ایران چه برنامه‌ای را برای آینده‌ی ایران در نظر دارد؟

داریوش فروهر: ما اعتقاد داریم که جدول ارزش‌های انقلاب در هم‌شکسته شده است و اعتقاد داریم که باید بازنده‌داشت آن جدول به سوی آن آماج‌ها به‌راستی حرکت کرد که عبارت بودند از استقلال ملی، آزادی‌های فردی و اجتماعی، و عدالت همگانی. به‌ویژه در بخش عدالت همگانی و آزادی‌های فردی و اجتماعی، جمهوری اسلامی به‌کلی از راستا دور افتاده. ما زیر همان شعار می‌گوییم که یک برنامه‌ی سازندگی ملی داشته باشیم.

گزارشگر: چه شرط‌هایی را برای انجام انتخابات آزاد در ایران ضروری می‌دانید؟

داریوش فروهر: ما اعتقاد داریم که، برای پدید آوردن فضای سیاسی باز، آزاد گذاردن همه‌ی حزب‌ها و سازمان‌های سیاسی، آزاد گذاردن کانون‌ها و اتحادیه‌ها و انجمن‌های صنفی هر گروه اجتماعی ضروری است؛ آزاد گذاردن همه‌ی روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها و به‌طورکلی نشریه‌ها با هر اندیشه‌ای که دارند ضروری است؛ روشن‌تر، آزادی نوشتار، گفتار و گردهمایی و بر روی هم زنده‌داشت حقوق ملت در قانون اساسی حتمی است؛ ایجاد ایمنی قضائی بسیار اهمیت دارد تا بتوان وضع اختناق‌آمیز کنونی را در هم‌شکست؛ برچیدن دادسراها و دادگاه‌های اختصاصی، جز آنکه در قانون اساسی پیش‌بینی شده؛ بازگرداندن صلاحیت عام دادسراها و دادگاه‌های عمومی دادگستری، به‌ویژه پایان دادن بی‌درنگ به کار نهادهای سرکوبگری که نام دادسرا و دادگاه‌های ویژه‌ی روحانیت و انقلاب اسلامی به آن‌ها داده شده و جز پاسداری از جو وحشت و وظیفه‌ای ندارند. به نظر ما، رسیدگی به بزه‌های سیاسی باید در دادگاه‌های عمومی با حضور هیئت منصفه به طور علنی و با شرکت وکیل دادگستری انتخابی یا تسخیری انجام شود؛ دادن عفو عمومی، آزادی همه‌ی زندانیان سیاسی، به‌ویژه زندانیانی که زیر عنوان‌های دیگر در گوشه‌وکنار ایران، مانند کردستان و بلوچستان، در سیاه‌چال‌ها به‌سر می‌برند و گاهی هم بی‌سروصدا تیرباران می‌شوند؛ آزاد گذاردن ایرانیانی که به کشورهای بیگانه پناه برده‌اند برای بازگشت به میهن و دادن تأمین لازم به آنان.

گزارشگر: خیلی متشکرم. موفق باشید.

داریوش فروهر: خدانگهدار.